

Frankie
Addams
—Carson
McCullers

Traducció de Jordi Martín Lloret

Frankie Addams

//

¿A tu no et sembla estrany que jo sigui jo i que tu siguis tu? Jo sóc la F. Jasmine Addams. I tu ets la Berenice Sadie Brown. I ens podem mirar i tocar-nos l'una a l'altra, i estar juntes molts anys a la mateixa habitació. Però jo sempre sóc jo i tu sempre ets tu. I jo mai no podré deixar de ser jo ni tu podràs deixar de ser tu. ¿No hi havies pensat mai? ¿No ho trobes estrany?

//

Caron McCallers

CARSON MCCULLERS

FRANKIE ADDAMS

Traducció de Jordi Martín Lloret

Barcelona

Títol original: *The Member of the Wedding*

© Carson McCullers, 1946

Primera edició: gener del 2017

© de la traducció: Jordi Martín Lloret, 2009

© d'aquesta edició: L'Altra Editorial
Gran Via de les Corts Catalanes, 628, àtic 2a
08007 Barcelona
www.laltraeditorial.cat

Maquetació: EdicTal

Producció de l'ePub: booqlab

ISBN: 978-84-124790-4-1

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra requereix l'autorització prèvia i per escrit de L'Altra.

Tots els drets reservats.

TAULA

Primera part

Segona part

Tercera part

Per a Elizabeth Ames

PRIMERA PART

Va passar l'estiu verd i boig que la Frankie tenia dotze anys. Aquell estiu feia molt de temps que la Frankie no formava part de res. No pertanyia a cap club ni era membre de res al món. La Frankie s'havia convertit en una persona solitària que es quedava sempre al llindar de les portes, i tenia por. Al juny els arbres tenien un color verd tan intens que marejava, però més tard les fulles es van enfosquir i el poble es va ennegrir i es va encongir sota la llum encegadora del sol. Al principi la Frankie es passejava amunt i avall fent sempre alguna cosa. Les voreres del poble eren grises a primera hora del matí i a la nit, però el sol del migdia les recobria amb una glaça i el ciment cremava i relluïa com el vidre. Al final les voreres cremaven massa per als peus de la Frankie, i també es va ficar en embolics. S'havia ficat en tants embolics secrets que va pensar que valia més quedar-se a casa, però a casa només hi havia la Berenice Sadie Brown i en John Henry West. Tots tres seien a la taula de la cuina i no paraven de repetir les mateixes coses, de manera que a l'agost les paraules van començar a rimar les unes amb les altres i a sonar estranyes. Semblava que el món es moria cada tarda i que ja no es movia res. I al final l'estiu es va convertir en una mena de somni verd i malaltís, o en una mena de selva boja i silenciosa sota una volta de vidre. I llavors, l'últim divendres d'agost, tot allò va canviar, i el canvi va ser tan sobtat que la Frankie va passar tota la tarda morta donant-hi voltes sense arribar-ho a entendre.

–És tan estrany –va dir–. No entenc com ha pogut passar.

–Passar? Passar? –va dir la Berenice.

En John Henry escoltava i les observava en silenci.

–No havia estat mai tan confosa.

–¿Confosa per què?

–Per tot plegat –va dir la Frankie.

I la Berenice va observar:

–Crec que el sol t'ha fregit el cervell.

–Jo també –va xiuxiuejar en John Henry.

La mateixa Frankie gairebé va admetre que potser era veritat. Eren les quatre de la tarda i la cuina estava tranquil·la, grisa i ensopida. Asseguda a la

taula, la Frankie va tancar els ulls i va pensar en el casament. Va veure una església silenciosa i una neu estranya que queia obliquament contra els vitralls de colors. El nuvi d'aquell casament era el seu germà, i al lloc de la cara hi havia una resplendor. La núvia portava una cua llarga i blanca, i tampoc no tenia rostre. Aquell casament a la Frankie li produïa una sensació que no podia explicar.

–Mira'm un moment –va dir la Berenice–. ¿Que estàs gelosa?

–Gelosa?

–Sí, perquè el teu germà es casa.

–No –va dir la Frankie–. És que no havia vist mai una parella així. Avui quan han entrat a casa se m'ha fet tan estrany.

–Estàs gelosa –va dir la Berenice–. Vés a mirar-te al mirall. T'ho noto pel color dels ulls.

Damunt de la pica de la cuina penjava un mirall aquós. La Frankie s'hi va mirar, però tenia els ulls grisos com sempre. Aquell estiu havia crescut tant que gairebé s'havia convertit en un monstre enorme, amb les espatlles estretes i les cames massa llargues. Duia uns pantalons curts blaus de fer esport i una samarreta d'home, i anava descalça. S'havia tallat els cabells com un noi, però feia temps que no se'ls tallava i ja ni tan sols se li feia clenxa. El reflex al mirall era corb i bombat, però la Frankie sabia perfectament quin aspecte tenia; va aixecar l'espatlla esquerra i va girar el cap a un costat.

–Oh –va fer–. Eren la parella més maca que he vist mai. Però no entenc com pot haver passat.

–¿El què, tros de bleada? –va dir la Berenice–. El teu germà ha portat a casa la noia amb qui es vol casar i avui han dinat amb tu i amb el pare. Tenen la intenció de casar-se diumenge que ve a Winter Hill, a casa dels pares d'ella. Tu i el pare anireu al casament. I no hi ha més cera que la que crema. ¿Què és el que t'amoïna?

–No ho sé –va respondre la Frankie–. Segur que s'ho passen bé cada minut del dia.

–Nosaltres també ens ho podem passar bé –va dir en John Henry.

–Nosaltres? –va preguntar la Frankie–. ¿Passar-nos-ho bé?

Tots tres van tornar a seure a la taula i la Berenice va repartir les cartes per fer una partida de bridge a tres mans. La Berenice havia estat la cuinera de la casa des que la Frankie tenia memòria. Era molt negra, baixeta i carregada d'espatlles. Sempre deia que tenia trenta-cinc anys, però ja feia almenys tres anys que ho deia. Duia els cabells clenxinats, trenats, ben untats amb oli i arrapats al crani, i el seu rostre era pla i serè. El seu únic defecte era que l'ull esquerre el tenia de vidre, blau i brillant. Sobresortia fix i salvatge enmig de la serenor d'aquell rostre de color, i ningú no sabia per què havia volgut un ull blau. L'ull dret era fosc i trist. La Berenice va repartir les cartes a poc a poc, llepant-se el dit polze cada cop que se li enganxaven amb la suor. En John Henry observava com repartia les cartes una per una. Tenia el pit blanc, xop i descobert, i al voltant del coll duia un ruc petit de plom penjat d'un cordill. Era parent de la Frankie, cosí germà, i durant tot l'estiu dinava i passava el dia amb ella, o hi sopava i passava la nit; i no hi havia manera de fer-lo tornar a casa seva. Per tenir sis anys era menut, però tenia els genolls més grossos que la Frankie havia vist mai, i en un sempre portava una crosta o una bena perquè se l'havia pelat en caure. En John Henry tenia la cara blanca, menuda i contreta en una ganyota permanent, i duia unes ulleres petites de muntura daurada. Observava totes les cartes amb molta atenció perquè tenia un deute; devia a la Berenice més de cinc milions de dòlars.

–Declaro un cor –va dir la Berenice.

–Jo una pica –va dir la Frankie.

–És el que anava a declarar jo –va dir en John Henry–. Jo volia declarar piques.

–Mala sort. Jo ho he fet primer.

–Ets una ruca idiota! –va dir ell–. Això no és just!

–Pareu de discutir! –va dir la Berenice–. Si voleu que us digui la veritat, no crec que cap dels dos tingueu una mà tan bona per barallar-vos pel que declareu. Jo declaro dos cors.

–A mi tant me fa –va dir la Frankie–. M'és ben indiferent. I de fet això era veritat: aquella tarda la Frankie jugava al bridge com en John Henry, limitant-se a col·locar a la taula qualsevol carta que se li acudís sense pensar. Estaven tots tres asseguts a la cuina, i la cuina era un espai trist i lleig. En John Henry

havia cobert les parets de dibuixos estranys i infantils fins on li arribava el braç. Allò donava a la cuina un aspecte boig, com si fos una habitació d'una casa de bojós. I ara la vella cuina feia posar malalta la Frankie. Ella no sabia quin nom tenia allò que li havia passat, però notava com el cor encongint li batejava contra la vora de la taula.

–Ben bé que el món és petit –va dir.

–¿Per què ho dius, això?

–Volia dir precipitat –va dir la Frankie–. El món és precipitat.

–Dona, no sé què vols que et digui –va dir la Berenice–. A vegades és precipitat i a vegades és lent.

La Frankie tenia els ulls mig tancats, i la seva veu li sonava enrogallada i llunyana:

–Per mi és precipitat.

El cas era que fins al dia anterior la Frankie no havia pensat seriosament que es pogués celebrar un casament. Sabia que el seu únic germà, en Jarvis, s'havia de casar. Just abans d'anar-se'n a Alaska s'havia promès amb una noia de Winter Hill. En Jarvis era caporal a l'exèrcit i havia passat prop de dos anys a Alaska. Feia molt de temps que la Frankie no veia el seu germà, i el seu rostre s'havia convertit en una màscara que no parava de canviar, com si el veiés sota l'aigua. Però Alaska! La Frankie somiava aquell lloc constantment, i sobretot aquell estiu el somni era molt real. Veia la neu, i el mar congelat, i les glaceres. Els iglús dels esquimals, i els óssos polars, i la bonica aurora boreal. El primer cop que en Jarvis havia anat a Alaska ella li havia enviat una capsa de *toffees* de xocolata fets a casa. L'havia empaquetada amb molta cura, embolicant cada caramel per separat amb paper parafinat. S'emocionava de pensar que els seus *toffees* es menjarien a Alaska, i s'imaginava el seu germà passant la capsa en una rotllana d'esquimals folrats amb pells. Al cap de tres mesos havia rebut una carta d'agraïment d'en Jarvis acompanyada d'un bitllet de cinc dòlars. Durant una temporada li va enviar caramels gairebé cada setmana, no sempre els mateixos, però en Jarvis no li va enviar cap bitllet més, tret de per Nadal. A vegades les cartes breus que enviava al pare la destarotaven una mica. Aquell estiu, per exemple, els havia explicat que havia

anat a nedar i que els mosquits eren molt ferotges. Aquella carta va alterar el seu somni, però després d'uns quants dies de desconcert va tornar a la seva neu i als seus mars congelats. Quan en Jarvis va tornar d'Alaska va anar directament a Winter Hill. La núvia es deia Janice Evans, i els plans per al casament eren els següents: el seu germà els havia avisat per telegrama que aquell divendres ell i la núvia hi anirien a passar el dia, i diumenge se celebraria el casament a Winter Hill. La Frankie i el seu pare viatjarien prop de cent seixanta quilòmetres fins a Winter Hill per assistir al casament, i ella ja tenia la maleta preparada. Esperava amb candeletes el moment en què el seu germà arribaria amb la núvia, però no se'ls imaginava ni pensava en el casament. I el dia abans de la visita només va fer aquest comentari a la Berenice:

–Crec que és una coincidència ben curiosa que en Jarvis se n'hagi anat a Alaska i que precisament la núvia que s'ha triat per casar-se sigui d'un lloc que es diu Winter Hill.¹ Winter Hill –va repetir a poc a poc, amb els ulls tancats, i el nom se li va barrejar amb els somnis d'Alaska i de neu freda–. M'agradaria que demà ja fos diumenge en comptes de divendres. M'agradaria que ja haguéssim marxat.

–Ja arribarà diumenge –va dir la Berenice.

–Sembla que no hagi d'arribar –va dir la Frankie–. Fa tant de temps que estic preparada per sortir d'aquest poble. Tant de bo no hi hagués de tornar després del casament. M'agradaria anar-me'n a algun altre lloc per sempre. M'agradaria tenir cent dòlars i poder-me esfumar i no tornar a veure mai més aquest poble.

–A mi em sembla que t'agradarien massa coses –va dir la Berenice.

–M'agradaria ser algú altre.

Així doncs, la tarda abans que allò passés era com qualsevol altra tarda d'agost. La Frankie havia estat rondant per la cuina i cap al vespre havia sortit al jardí. L'emparrat que hi havia darrere la casa es veia porpra i fosc en la penombra. Ella caminava lentament. En John Henry West estava assegut sota l'emparrat d'agost en una cadira de vímet, amb les cames encreuades i les mans a les butxaques.

–¿Què fas? –va preguntar-li ella.

–Penso.

–¿En què?

El nen no va respondre.

Aquell estiu la Frankie era massa alta per caminar sota l'emparrat com sempre havia fet. Altres nens de dotze anys encara s'hi podien passejar per sota, representar-hi obres de teatre i divertir-s'hi. Fins i tot les senyores menudes podien passejar sota l'emparrat. Però la Frankie ja era massa alta; aquell any va haver de passejar-s'hi al voltant i collir-ne raïm de les vores com la gent adulta. Va mirar a través del garbuix de parres fosques i va notar l'olor dels grans esclafats i barrejats amb pols. Dreta al costat de l'emparrat i amb la fosca que ja s'acostava, la Frankie tenia por. No sabia quina era la causa d'aquella por, però estava espantada.

–Se m'ha acudit una idea –va dir–. Què et sembla si et quedes a sopar i a dormir amb mi.

En John Henry es va treure el rellotge de la butxaca i se'l va mirar com si l'hora hagués de decidir si s'hi quedava o no, però a sota de l'emparrat era massa fosc per veure'n els nombres.

–Vés a casa a dir-ho a la tieta Pet. Jo t'espero a la cuina.

–D'acord.

Estava espantada. El cel crepuscular era pàl·lid i buit, i la llum que sortia per la finestra de la cuina dibuixava un reflex groc i quadrat al jardí fosc. Va recordar que quan era petita creia que dins de la carbonera hi vivien tres fantasmes i que un d'ells portava un anell de plata.

Va pujar corrent els esglaons de darrere i va dir: –Acabo de convidar en John Henry a sopar i a dormir amb mi.

La Berenice estava treballant un tros de pasta de bescuit i el va deixar damunt de la taula empolvorada de farina.

–Em pensava que estaves farta d'ell.

–I ho estic –va dir la Frankie–. Però m'ha semblat que tenia por.

–¿Por de què?

La Frankie va negar amb el cap.

–Potser volia dir que se sentia sol –va dir al final.

–Bé, doncs, li guardaré un trosset de pasta.

Per contrast amb la penombra del jardí la cuina li va semblar un lloc calorós, lluminós i estrany. Les parets la molestaven, amb aquells dibuixos estranys d'arbres de Nadal, avions, soldats estrambòtics i flors. En John Henry havia fet els primers dibuixos una llarga tarda de juny, i un cop embrutada la paret va continuar dibuixant el que li donava la gana. La Frankie també hi havia dibuixat alguna cosa. Al principi el pare s'havia posat fet una fúria per com havien quedat les parets, però després va dir que ja es podien esbravar i fer tots els dibuixos que volguessin, que a la tardor faria pintar la cuina. Però a mesura que l'estiu s'allargava i es feia etern les parets havien començat a molestar la Frankie. Aquell vespre la cuina li semblava estranya, i tenia por.

Es va plantar a la porta i va dir:

–M'ha semblat bona idea convidar-lo.

Així, doncs, aquella nit en John Henry es va presentar a la porta de la cuina amb una bosseta de cap de setmana. Portava el seu vestit blanc de recital i s'havia posat sabates i mitjons. Duia una daga lligada al cinturó. En John Henry havia vist neu. Tot i que només tenia sis anys, l'hivern anterior havia anat a Birmingham i hi havia vist neu. La Frankie no n'havia vista mai, de neu.

–Ja t'agafo jo la bossa –va dir la Frankie–. Pots començar fent un home de bescuit.

–Molt bé.

En John Henry no jugava amb la pasta; treballava l'home de bescuit com si fos una cosa molt seriosa. De tant en tant s'aturava, es col·locava bé les ulleres amb la maneta i estudiava el que havia fet. Era com un rellotger petit, i es va acostar una cadira i s'hi va enfil·lar de genolls per poder treballar directament damunt de la pasta. Quan la Berenice li va donar unes quantes panses no es va acostar d'escampar-les com hauria fet qualsevol altre nen; només en va utilitzar dues per fer els ulls: però de seguida es va adonar que eren massa grosses, de manera que en va trossejar una amb molta cura i va fer-ne dos ulls, dos forats del nas i una boca petita i somrient tota de pansa. Quan va haver acabat es va eixugar les mans al darrere dels pantalons curts i va contemplar aquell homenet de bescuit amb els dits ben separats, un barret i fins i tot un bastó per caminar. En John Henry havia treballat tant que la pasta estava grisa

i humida. Però allò era un homenet de bescuit perfecte, i a la Frankie fins i tot li recordava el mateix John Henry.

–Ara val més que m’ocupi de tu –va dir.

Van sopar a la taula de la cuina amb la Berenice, ja que el pare havia trucat per dir-los que es quedaria treballant fins tard a la joieria. Quan la Berenice va treure del forn l’home de bescuit, van veure que era idèntic a qualsevol altre home de bescuit fet per un nen: s’havia inflat tant que l’obra d’en John Henry s’havia deformat amb la cocció, els dits se li havien ajuntat i el bastó semblava una mena de cua. Però el nen el va contemplar a través de les ulleres, el va eixugar amb el seu tovalló i va untar amb mantega el peu esquerre.

Era una nit d’agost fosca i calorosa. A la ràdio del menjador sonava una barreja de moltes emissores: una veu de guerra s’encreuava amb la xerrameca d’un anunciant, i al fons se sentia la música carrinclona d’una banda melodiosa. La ràdio havia estat encesa tot l’estiu, de manera que per regla general no la sentien. A vegades, quan el soroll era tan fort que no se sentien els uns als altres, la Frankie n’abaixava una mica el volum. Però normalment la música i les veus anaven i venien i s’encreuaven i s’entortolligaven, i a l’agost ja havien deixat d’escoltar-la.

–¿Què vols fer? –va preguntar la Frankie–. ¿T’agradaria que et llegís Hans Brinker, o t’estimes més fer una altra cosa?

–M’estimo més fer una altra cosa –va dir ell.

–¿Com ara què?

–Sortim a fora a jugar.

–No em ve de gust –va dir la Frankie.

–Aquesta nit seran colla jugant a fora.

–¿Que no tens orelles? –va dir la Frankie–. Ja m’has sentit.

En John Henry es va quedar quiet, amb els genolls grossos paralizzats, i al final va dir:

–Em sembla que me’n vaig a casa.

–Però si no t’has quedat a dormir! No pots sopar i tocar el dos així.

–Ja ho sé –va dir el nen en veu baixa. Per sota del soroll de la ràdio podien sentir les veus dels nens que jugaven en plena nit.– Però sortim a fora, Frankie. Sembla que s’ho estan passant molt bé.